

Autoriteit Consument & Markt

T.a.v. dr. [REDACTED]
Postbus 16326
2500 BH DEN HAAG

Gasunie Transport Services B.V.

Postbus 181
9700 AD Groningen
Concourslaan 18
T (050) 521 22 50
E info@gastransport.nl
Handelsregister Groningen 02084889
www.gasunietransportservices.com

Datum

30 april 2025

Doorkiesnummer

+31 50 [REDACTED]

Ons kenmerk

[REDACTED]

Uw kenmerk**Onderwerp**GTS-reactie n.a.v. 4^e klankbordgroepbijeenkomst REG27

Geachte heer [REDACTED]

Hierbij ontvangt u onze reactie naar aanleiding van de vierde klankbordgroepbijeenkomst (KBG) REG27 d.d. 14 april 2025. In bijgaande notitie vindt u onze beschouwing op 'MARGE' en de 'Methode in Detail' zoals toegelicht door de ACM tijdens de KBG.

GTS uit hierbij haar zorgen over het proces rondom REG'27, met name over de beperkte voortgang van de werkgroepen en de beperkte resterende tijd tot het ontwerp-methodebesluit. Er zijn nog slechts enkele klankbordgroepen gepland en de mate van concrete uitwerking is tot dusver onvoldoende. GTS denkt uiteraard graag mee in de diverse werkstromen en zal, zoals afgesproken, ook parallel aan de klankbordgroepen meedenken en werken aan voorstellen. GTS is echter bezorgd dat de concrete invulling van REG'27 pas zichtbaar wordt in het ontwerp-methodebesluit. Een additionele zorg is dat er gedurende de reguleringsperiode mogelijk nog wijzigingen kunnen plaatsvinden in KPI's en processen. GTS benadrukt dat het methodebesluit een volledig en helder reguleringskader moet bieden, dat rechtszekerheid biedt aan alle betrokkenen. Zoals eerder verzocht, en in lijn met andere betrokken partijen, ontvangt GTS hiervoor graag een gedetailleerde planning van de inhoud van de resterende klankbordgroepen om deze goed te kunnen voorbereiden en benutten.

Indien u nog nadere vragen heeft, kunt u contact opnemen met mevrouw [REDACTED] (+31 6 [REDACTED]) of [REDACTED]@gasunie.nl).

Met vriendelijke groet,

[REDACTED]

[REDACTED]

Manager Markt en Regulering

1. MARGE

Tijdens de KBG heeft de ACM kenbaar gemaakt voornemens te zijn de huidige versnellingsfactor van 1,3 voor GTS in de komende reguleringsperiode ongewijzigd te willen laten. Aanleiding vormt de actuele discussie over de betaalbaarheid van de energierekening. De ACM verwijst daarbij naar onzekerheden in maatschappelijke en (geo)politieke ontwikkelingen, die het risico op een onjuiste intergenerationele kostenverdeling zouden kunnen vergroten.

Gegeven de gebrekkige argumentatie en het volledig ontbreken van enige cijfermatige onderbouwing, kan GTS zich niet verenigen met het voornemen van de ACM om de huidige versnellingsfactor van 1,3 in de komende reguleringsperiode zondermeer te blijven hanteren. Onderstaand zal GTS beknopt haar standpunten toelichten ten aanzien van i) de betaalbaarheid van de energierekening, ii) de onzekerheden rondom scenario's, en iii) de intergenerationele kostenverdeling.

De betaalbaarheid van de energierekening

GTS begrijpt dat er zorgen bestaan over de betaalbaarheid van de energierekening, maar merkt daarbij op dat de transportkosten slechts een beperkt aandeel vormen binnen de *totale* energierekening. Tegelijkertijd uit GTS haar zorg dat het blijven hanteren van de huidige versnellingsfactor ertoe zal leiden dat er slechts beperkt toegestane inkomsten naar voren worden gehaald, waarbij het voordeel voor de huidige gebruikers niet opweegt tegen het risico van hogere kosten voor de toekomstige gebruikers. De capaciteitsboekingen zijn momenteel relatief hoog ten opzichte van wat in de toekomst wordt verwacht, waardoor er een reëel risico bestaat op beduidend hogere toekomstige tarieven dan de kosten die de huidige gebruikers betalen. De oorspronkelijke doelstelling van het HOGAN-traject in het kader van methodebesluit 2022–2027 was juist een gelijkere verdeling van kosten over tijd. Deze doelstelling blijft onverminderd relevant.

GTS verzoekt de ACM om een onderbouwing van de veronderstelde impact van de versnellingsfactor op de volledige energierekening. In dat kader acht GTS het essentieel om het besluit over de versnellingsfactor in een breder perspectief te plaatsen en met cijfers te onderbouwen, met specifieke aandacht voor de opbouw van de totale energierekening, het relatieve aandeel van de transportkosten en (vooral) de lange termijnontwikkeling van tarieven c.q. kostenverdeling over de tijd. Een aantal representatieve organisaties hebben geopperd om een deel van de kosten voor rekening van de overheid te laten komen. Graag verwijst GTS in dit kader naar de uitspraak van het College van Beroep voor het bedrijfsleven (CBB), waarin werd gesteld: "Ten slotte is het niet aan de ACM om in een methodebesluit als uitgangspunt te nemen dat de overheid bepaalde kosten voor haar rekening dient te nemen, terwijl die overheid niet verplicht is dan wel niet heeft besloten die kosten voor haar rekening te nemen."

GTS is van mening dat alleen op basis van een dergelijke analyse een evenwichtige en transparante afweging kan worden gemaakt die recht doet aan het principe van betaalbaarheid voor zowel de huidige als toekomstige gebruikers.

Onzekerheden rondom scenario's

GTS erkent dat het gebruik van scenario's bij het vaststellen van de versnellingsfactor gepaard gaat met onzekerheden. Tegelijkertijd wijst GTS erop dat alle relevante scenario's – waaronder de Klimaat- en Energieverkenning (KEV), de investeringsplannen en de I13050-scenario's – consequent een daling van de gasvolumes laten zien. Het volledig buiten beschouwing laten van deze scenario's acht GTS dan ook onwenselijk, onverstandig en onzorgvuldig. Deze scenario's worden bovendien reeds toegepast bij het identificeren van capaciteitsknelpunten die leiden tot investeringen, waarbij de

inherente onzekerheid van scenario's als aanvaardbaar wordt beschouwd. GTS acht het gebruik van scenario's bij het vaststellen van de versnellingsfactor dan ook niet alleen verdedigbaar, maar tevens in lijn met de uitspraak van het CBb waarin werd bevestigd dat het hanteren van scenario's die gericht zijn op het behalen van klimaatdoelstellingen, en gezamenlijk de bandbreedte tot 2050 vormen, een legitieme methode is om toekomstige ontwikkelingen in het gasnetgebruik te duiden.

Volgens GTS vormt de aanwezigheid van onzekerheid geen valide reden om af te zien van een actualisatie van de scenarioanalyse. De ACM heeft in een eerdere klankbordgroep zelf erkend dat onzekerheid bestaat, maar tegelijkertijd het belang van aansluiting bij de klimaatdoelstellingen benadrukt, mede gelet op de wettelijke verplichtingen en de verantwoordelijkheid van het ministerie van Klimaat en Groene Groei. Het bindende karakter van deze doelstellingen is tevens bevestigd in de Urgenda-uitspraak, waarin de overheid is verplicht tot daadwerkelijke naleving. Dat deze overwegingen door de ACM nu niet langer relevant worden geacht, roept bij GTS vragen op. Juist deze doelstellingen vormen de enige zekere factor waarmee bij het vaststellen van de versnellingsfactor rekening gehouden zou moeten worden.

De intergenerationele kostenverdeling

Zoals bevestigd door het CBb leidt degressieve afschrijving *“in de tijd tot een gelijkere verdeling van de kosten over de gebruikers”*. De toepassing van een versnellingsfactor van 1,3 in de komende reguleringsperiode wordt echter niet onderbouwd met een analyse van de langetermijneffecten op de kostenverdeling. GTS verzoekt om het speelveld opnieuw in kaart te brengen, zoals dit ook voor de reguleringsperiode 2022-2026 is gedaan, door verschillende scenario's door te rekenen en, zoals hierboven verzocht, de lange termijn tariefontwikkeling in kaart te brengen. Het betrekken van diverse scenario's verkleint het risico op een onjuiste intergenerationele kostenverdeling.

GTS acht het voornemen van de ACM om een versnellingsfactor van 1,3 toe te passen in de volgende reguleringsperiode arbitrair, aangezien deze factor specifiek is vastgesteld voor de reguleringsperiode 2022-2026. Het CBb heeft aangegeven dat de versnellingsfactor in een volgende reguleringsperiode kan worden aangepast, als de inzichten in de toekomst daarom vragen. De factor 1,3 is gebaseerd op studies uit 2017 en 2018. Indien de ACM van mening is dat de huidige scenario's niet wezenlijk afwijken van de onderliggende scenario's van bijna 10 jaar geleden dient zij dit cijfermatig te onderbouwen. Mocht de ACM de versnellingsfactor op de scenario's van *Hogan/Morgan* willen blijven baseren, dan blijft een aanpassing van de versnellingsfactor simpelweg noodzakelijk, aangezien de factor 1,3 specifiek berekend was voor de verwachte netwerkbenutting in de periode 2022-2026. Deze factor heeft dus geen betrekking op de reguleringsperiode 2027 en verder. Voor de reguleringsperiode 2027 en verder zou daarom een nieuwe berekening gemaakt moeten worden.

Ten slotte betreurt GTS het dat zij niet is gehoord in dit voorgenomen besluit. Zoals de ACM in de KBG aangaf, lijkt het besluit al genomen te zijn zonder input van belanghebbenden, wat niet past bij een proces met klankbordgroepen en consultatie. GTS verzoekt dan ook om dit onderwerp opnieuw op de agenda te plaatsen in een volgende KBG. GTS is bereid nadere toelichting te geven over het aandeel van de GTS-transportkosten in de totale energierekening, zodat een feitelijke discussie op basis van de beschikbare informatie kan plaatsvinden.

2. Methode in detail

In de KBG van 14 april gaf de ACM onder 'Methode in Detail' uitleg over de procestoetsing en het monitoren van kosten en prestaties. Zoals ook mondeling toegelicht door de ACM, beschouwt ook GTS de tot nu toe gepresenteerde voorstellen uitsluitend als een methode om mogelijke inefficiënties te signaleren. GTS maakt zich echter zorgen over het feit dat de concrete uitwerking van de mogelijke vervolgstappen in de escalatieladder tot op heden volledig onduidelijk is. Eveneens is het onduidelijk op welke wijze inefficiënties op een betrouwbare en eenduidige manier vastgesteld kunnen worden, en hoe deze uiteindelijk verder zullen worden behandeld. De ACM heeft hierover tot nu toe geen enkele verduidelijking gegeven. Het blijft dan ook onduidelijk langs welke meetlat de netbeheerder daadwerkelijk beoordeeld zal worden.

Procestoetsing

Tijdens de KBG heeft de ACM een eerste opzet gepresenteerd voor de methodiek van procestoetsing. De ACM is voornemens om een aantal vooraf gedefinieerde processen op een structurele en systematische wijze te toetsen, waarbij gebruik wordt gemaakt van *process maturity scans* en *process mining*. De selectie van de te toetsen processen zal plaatsvinden op basis van drie criteria: kosten, frequentie en doorlooptijd, met specifieke aandacht voor het aanbestedingsproces en risicomanagement. De ACM heeft aangegeven zich de vrijheid voor te willen behouden om gedurende de reguleringsperiode zich op andere, nieuw aan te wijzen processen te richten. GTS verzoekt de ACM om een onderbouwing te verstrekken voor het niet kunnen opstellen van een limitatieve lijst van te toetsen processen en om een beleidsmaatregel op te nemen in het methodebesluit waarin de criteria voor opname in de lijst op een eenduidige en kwantificeerbare manier worden vastgesteld. Dit geeft rechtszekerheid maar vooral ook een wederzijds begrip van hoe de regulering is vormgegeven inclusief een duidelijk toetsingskader.

GTS wil in deze reactie graag benadrukken dat zij gerustgesteld is door de mondelinge verduidelijking die de ACM tijdens de KBG heeft gegeven met betrekking tot de bewoordingen op slide 9, waarin gesproken wordt over het “(in)direct aantonen van een inefficiëntie”. De ACM heeft aangegeven dat de uitkomsten van de zogenaamde *process maturity scans* en *process mining* slechts een indicatief signaal kunnen zijn en zeker geen bewijs van inefficiëntie. GTS hecht er echter waarde aan dat de ACM deze verduidelijking ook correct formuleert in de schriftelijke documenten evenals de wijze waarop de uitkomsten van de methodieken gebruikt worden in de, nog verder vorm te geven, escalatieladder.

GTS deelt de zienswijze van de ACM, die bevestigt dat procesvolwassenheid geen directe relatie heeft met procesefficiëntie. Daarnaast heeft de ACM aangegeven dat het kan voorkomen dat er processen zijn die worden beoordeeld als niet-volwassen, maar waarbij het desondanks niet wenselijk is dat een netbeheerder hiervoor investeert, omdat deze processen niet belangrijk genoeg zijn in relatie tot efficiëntie van de gehele bedrijfsvoering. Ook dit aspect onderschrijft GTS. ACM heeft aangegeven dat de kwantitatieve toetsing op product- en proces niveau in mindere mate van toepassing is voor GTS en dat eerst individuele afstemming nodig is om hiervoor geschikte processen te identificeren. GTS gaat hierover graag met de ACM in gesprek.

Monitoring

Tijdens de KBG heeft de ACM aangegeven voornemens te zijn om te kijken naar i) kostenontwikkelingen, ii) kostenontwikkelingen per prestatie en iii) niet-monetaire indicatoren. Hierbij zal de ACM in ieder geval kijken naar de ontwikkelingen over tijd en wellicht naar ontwikkelingen tussen netbeheerders. GTS wil nogmaals benadrukken dat een dergelijke vergelijking tussen GTS en andere netbeheerders zoals RNB's of TenneT niet gerechtvaardigd is, gezien de aanzienlijke verschillen in aard, omvang en taakstelling. Dit is eerder al aangegeven in de reactie van GTS op de klankbordgroep van 16 december 2024. GTS is uitsluitend vergelijkbaar met netbeheerders die structureel vergelijkbaar zijn.